

יוסף ושושנה בן-ברית
חבת ציון 38885
טל: 06-365365



חקר עמנו

(המכון לחקר הפסיכולוגיה של העם היהודי בזמננו
בארץ ובתפוצות)
ע"ש פרופ' אריה טרסקובר

לשכת בני-ברית, תל-אביב

השפעת תרבויות זרות על תרבות ישראל, כגורם לפילוג בעם
מאת
יוסף בן-ברית

ראשי פרקים

- (1) מודעות להשפעות הזרות על גולי עמנו בין עמי העולם.
- (2) גורמים:
 - (1) סגנון חיים חומרי שונה.
 - (2) אמונות ודעות זרות.
 - (3) מנסליות סביבתית.
 - (4) שפה, שמות, מונחים ומושגים זרים.
- (3) הגרעין ההשקפתי היהודי המאחד מדור לדור.
- (4) אחדות ישראל ע"י הכלסת המאחד והחלשת המפלג, כהשפעה מן הגלויות.

ערוך בידי: ד"ר מרים רייטר-צדק
הוצאת "המכון לחקר עמנו"
אדר, חשמ"ה (מרס, 1985)

לא למכירה



המשתתפים בדיון

1. ד"ר אברהם אליצור
2. יעקב יוזליס
3. ד"ר מרים רייטר-צוק
4. ד"ר אלכסנדר רוזנפלד
5. ד"ר דב סגל
6. רמי שיר

-

ס י כ ר ס ; יוסף בן-ברית

-

הערה: הדעות המובאות בחוברות "חקר עמנו" הן על דעת המרצים בלבד.

-

כל הזכויות שמורות ל"מכון לחקר עמנו"



אין להשחמש בכל צורה שהיא בחומר החוברת "חקר עמנו" בלי רשות המכון.

-

כתובת: מעלה הצופים 8, רמת-גן, מיקוד: 52483, טלפון: 03-722752
ישראל

נחמד לומר למכון יז' בן צבי - 2003 ערך איכילוב 312

על המרצה יוסף בן ברית

י. בן ברית מנהל את המרכז הפדגוגי האזורי לחדרה והשומרון הצפוני. למד בביה"ס היהודי הריאלי "חלמוד חורה" כקהילת המבורג. בנעוריו, כמשך מלחמת העולם השנייה, נודד דרך בלגיה לצרפת. היה עצור במחנה ריכוז בדרום צרפת. לאחר מכן השתייך לקבוצת הכשרה במחנת של הצופים היהודיים הצרפתיים, שהיתה מסונפת ל **AJ**, הצבא היהודי הסתתרי הצרפתי. בשנים אלה הכשיר עצמו לעליה ארצה ולחי הקלאות. קודם בבי"ס חקלאי תיכוני בבלגיה, לאחר מכן בחוות הכשרה במחנת בצרפת. באייר התש"ד - 1944 ברח עם קבוצתו דרך הפיריניאיים לספרד וכך ניצל מן השואה.

אחרי עלייתו ארצה בסוף 1944 חי בטירת צבי ובעיקר-צורים בגוש ציון. אחרי השתתפותו במלחמת השחרור עבר למושב חכת-ציון והחל את דרכו כחקלאי עצמאי ובו-זמנית כמחנך ומורה. השתלם במקצועות הטבע והחקלאות והתמחה בגישות חדשניות בחינוך הכללי, בהמחשה ובטכנולוגיה חינוכית. היה מורה, סגן מנהל ומנהל בתי"ס בישובי עמק חפר ומורה למקצועות הטבע בבתי ספר תיכוניים וישיבתיים באזור חדרה. משמש כעשר שנים כיו"ר ועד המנהלים במרפדים. כמשרד החינוך והחרבות היה ראשון בהחרת פעילות משחקית לחינוך הלא פורמלי והפורמלי בשנות ה-60 ופרסם מאמרים וחוכרות בנדון. זה כעשרים שנה הוא מדריך בטכנולוגיה חינוכית ולימודית.

כמנהל מרכז פדגוגי פתח גישה ואמצעים לחכנית משרד החינוך "אחדות ישראל". במסגרת החכנית הודפסו שלוש חוברות והסטוריוגר המקיף את השנים מאדם הראשון עד שנת ה'תש"ס / 5740 = 1980 לספה"נ. (ניתן להשיגם דרך מזכירות המרפ"ד טל' 26469-063).

החומר הופץ לכל המרכזים הפדגוגיים בארץ. חלק מן החכנית, העוסק בתרבות ישראל המקורית והשפעות זרות עליה, הינו נושא החרצאה. *

* הערות וחגובות מכל סוג מקבלות ברצון.

כתובתי: חכת ציון 38885

השפעות של תרבויות זרות על תרבות ישראל כגורם לפילוג העם

אברהם אנינו, כממשיך תפיסת נח-שם-ועבר את האלוהות כמושג מופשט, לא מומחש בעץ ובאבן, בזהב ובכסף שלטוני של בן תמותה, הוא אבי התפיסה העברית-ישראלית-יהודית. תורת ישראל מדגישה את הלא-צורתיות של האלוהים (בלשון רבים אמנם, אך "אחד"!) את קוסמיותו הגלובלית מחד, אך היותו שוכן בכל ילוד אנוש באופן אישי ופרטי, מאידך. עם ישראל נבחר לשמש שליח אמיחות נצחית זו והוכחה חיה, על אף רדיפות העמים, להשגחה על קיומו ההסטורי התמידי.

עמי מסופוטמיה, כנען ומצרים יצגו את התפיסה הצרה של אל מגולם בתומר, בשליט ובצורה והשפיעו על זורות עם ישראל לאורך כל הדרך. משה, השופטים ונביאי ישראל ריזתו מאוחר עזרא, הזוגות וחכמינו ניסו שוב ושוב להקטין ואף לבטל השפעות חמרות וצורתיות זרות אלה עלינו.

אף היום מאבקנו הרוחני הוא להתמודד עם תפיסה אנושית-פסטימית-מנהגית-חמרית של רוב בני דורנו, שעולי זהב המודרניים מרקידים אותו סביב סביב ומצמצמים את ראייתו, לעכשו, לניכושני, לנהגתי לפיסי ולחמרי.

אך גם מבין "חופסי התורה" בכל אתר ואתר הושפעו מדרכי פולחן זרות, מהופעה חיצונית זרה, מלשון זרה, ממנטליות סביבתית, מתרבות זרה ואף מתפיסות "דתיות" של אחרים המנוגדים "ליהדות" האמיחית.

סקירה תרבותית הסטורית א. כבר בני עלי בשילה המירו דוחניות בחמרות אגואיסטית-נצלנית. התוצאות ידועות, כולל הרס מקום שילה. ב. עשרת השבטים כמלכות ישראל הוטמעו בתרבות הסביבה עוד בהיותם על אדמת ישראל. ובכל זאת, אחרי גלות אשור נשתמרו ריכוזים ניכרים בישובי "הגלעד" בצפון פרס ואפגניסטן, ככפרים בהרי הקוקז ובנאות מדבר בחצי האי ערב. הם אף השפיעו על התרבות האילית ומלכים ומלכויות התיהדו בהשפעתם. ג. גלות בבבל באה עקב הסתמכות יתרה על כוחה של מצרים. גולי יהודה בבבל הושפעו, אך גם השפיעו. האיש היהודי בשושן הבירה, שמו היה מרדכי (מרדוך+יוד) ומלכה פרס האנוסה מתחילה, הדסה, שמה הוסב לאסתר (אסתר). עזרא הסופר, כמו דניאל כתבו ארמית ולא עברית. עזרא אף הסב את הכתב העברי הקדום של התורה לכתב אשורי, התקין תפלות בארמית בנוסף לאלה בלשון העברית, שמקור רובם בנביאים כותבי עברית ובתהלות דוד המלך נעים זמירות ישראל. ד. בארץ ישראל אחרי עזרא, בתקופת הבית השני ותחת השפעת ממלכת אלכסנדר הגדול ויורשיו, הנהיגו "הזוגות" את העולם הרוחני - מוסרי של יהודי ארץ ישראל. מביניהם אנטיגונוס איש סוכו, אבטליון, ר' חנינא בן עקשיא, ר' אליעזר בן הורקנוס, ר' חנינא בן תרדיון, ר' חלפתא בן דוסא ועוד.

הציליים הארמיים של שמוניהם מעורבים ביוונית. תרגום השבעים ליוונית הוא מאותות הזמן וחכמי ישראל לא יכלו לעצור התפתחות זו, אף כי רצו. ה. אחרי מלחמת ההשמונאים לחרות רוחנית, נגד חרבות יוון החמרית הסוגדת לכות ויופי, מוכיחים המלכים

היורשים הודקנוס ואריסטובול וכן הורדוס, שלא רק שמש הוסב לרומית, כי אף התנהגותם השלטונית היתה העתק השיטה הכוחנית הגסה והסכסכנית-פלגנית של שליטי רומא. גישה זרה זו הרסה את אחדות ישראל וגרמה לדעתי לאבדן מלכות יהודה. תרבות רומא הפוליטית והשלטונית הביאה לחורבן פנימי-תרבותי הרבה לפני חורבן הבית הפיסי. 1. עם גלות רומא הופצנו לארצות בעלות תשתית תרבותית אלילית. בארצות הכיבוש הרומי הושפענו על ידי הנצרות החדשה ונלחמנו בהשפעות אליליות-נוצריות מעורבות ומכאן האמרה "קשים גרים לישראל כספחת"-כי אלה הביאו כעין ניאו-יהדות בתוספת סמלים חמריים כגון צלב, אלוהות בתוך אדם (ישו) וכו' לתוך שורותינו. בארצות מחוץ לתחום הרומי-נוצרי, בערב המאושרת, באתיופיה, בפרס הססנית במושבה הישראלית בהרי מדי על נהר גוזן, בתדמור, התפשטה השפעה רוחנית יהודית עד לכיבושי המוסלמים 600 שנה יותר מאוחר. כן בארץ כנזריה צפונה מן השלטון הנוצרי-ביזנטי ובארץ הברברים בצפון אפריקה לפני האסלם. 2. אחרי מלחמת השלטון בין האסלם לנצרות במשך מאות כשנים, תולק העם הגולה בין שתי תרבויות יסוד:

1. האסלם - בד"כ סובלני, יחסית לנצרות;
2. הנצרות - בד"כ כפייתית ואינקוויזיציונית.

מכאן תור הזהב של יהדות ספרד - עם מרחב פעילות רחב במקצועות הפילוסופיה, האומנות, המדעים, המדינות והיהדות תחת האסלם. לעומת זאת התפתחות הגישואיזם והחיים פנימה של יהודי אשכנז, שנאלצו להתגונן נגד כפיה נוצרית והשפעותיה.

מכאן שני סוגי מנטליות בהלכה היהודית אך בעקר במנהגים שהתפתחו בנפרד:

הספרדים היותר גמישים, הפחות חוששים מן החוץ; האשכנזים היותר נוקשים, החוששים מהשפעות כנסיותיות. למרכה הפליאה, אך בגלל השפעות הנצרות האדוקה, התפתחה דוקא המנטליות החרדית-האשכנזית בכוון הזרם האבסולוטי הקטולני-כנסייתי, כולל חרמות ושליטת חופש החשיבה ותלות בדעת יחידים. גם המושג "רב" לעומת "החכם" הספרדי מעיד על כך.

אותה תופעה רואים היטב בקהילות ספרדיות שנוסדו אחרי דורות של אינוס אינקוויזיציוני-קטוללי ועל אדמות אשכנז (אמסטרדם וסניפיה). לא רואים חופעה זו בקהילות שלא היו תחת שלטון נוצרי אף פעם, אצל מגורשי ספרד שהחישבו במרחב הים התיכוני המוסלמי והעותומני וכן מזרחה מארץ ישראל ודרומה! ועכשיו? לדעתי בעייתנו הראשונית היא: לחזור ליהדות מקורית, לא מושפעת מחיינו באשכנז הקטולית או במטריס טוטליטריים אחרים כהם חיינו, אנטי-דתיים באירופה או מושפעים מתרבויות מקומיות מוסלמיות מעורבות במודרניזם אירופיאי חלקי. זו בעיית המנטליות הדתית החוץ-יהודית. אך גם היחס לאשה ולילדים הושפע מחיינו בעמים. ביהדות, האשה היא אם הבית היהודי, עקרת הבית, אשר על הבעל לאוהבה כגופו ולכבדה יותר מגופו; אשר הבעל בכחובה מתחייב כלפיה כגברא יהודאין להזינה, להלבישה, לקשטה ולדאוג לעונתה (חיי אישות) ויש בזה הרבה סעיפים ובני סעיפים בשולחן ערוך.

והנה בנצרות נחשבת האשה כשטן וחי מיין לחטא. לכומר אסור לשאת אשה אך הרב ושליח הציבור בימים נוראים חייבים להיות נשואים והלא-נשוי נחשב כלא-אדם שלם. אך המנסליות הנוצרית האנטי נשית נכרת היטב ביהודי אשכנז החרדים בלבוש, בגילוח השיער הנזירתי ובאי שיחופה בחיי החברה והתרכות, בניגוד לציון נשים יהודיות משפיעות, מנהיגות ושופטות בתקופה שלפני הנצרות. המנסליות המוסלמית גם היא ניכרת בהדגשת כבוד הגבר ומעמד של שרות לאשה בין עולי ארצות האסלם, בניגוד לתקופת חכמי ישראל הקדומים. ביהדות, אשה כנשואית, מקודשת היא (לא קדושה!) הילדים כתרבות היהודית הם מטרת המשפחה ומכאן תשומת הלב לתינוקות דבית רבן, מקדמת דנא. אך האם לא הושפענו מתרבויות עמי האסלם בחינוך ילדים?

כאיש חינוך שפלתי רבות במגזר ילדים טעוני טפוח, אשר הוריהם הביאו בלא יודעין את חוסר הטיפוח של ילדיהם מארצות ערב, בניגוד לטיפוח המפורסם של ילדים יהודיים אף בעוני הכי כבד בארצות אשכנז.

היחס למנהיגות הרוחנית היה גדול וחשוב בעיני הציבור, עד אשר נפלנו קרבן לתרבות, בת המאה הזאת, של זלזול בכבוד הורים ומורים, רבנים ומנהיגים. מאחר ואלה היו והווים נושאי המסורת מן הדור הקודם לדור הבא, הרי קופחה גם המסורת כשלעצמה, עקב זלזול במוסכמות מוסריות, רוחניות מאחדות, וכל אחד הזלך בשרירות לבו האגואיסטי והאגוצנטרי. נתנו לזה שם "מתקדם" כגון: פלורליזם - ועוד שמות שסוגדים לזכויות אישיות ומחלישים חובות הפרט לכלל האומה. מתוך כך גבר הדגש על הכבוד העצמי במקום הכבוד לזולת. המגיע לי וזכויות האזרח. הפכו לאידיאל במקום התחשבות בזולת, כזכויות העם והחברה המודגשים על ידי הורת ישראל, דברי נביאי ישראל וחכמי ישראל אחריהם. כל אלה השפעות מנסליות זרות לתפיסת היהדות.

אך גם בשמחה ובאבל מורגשות השפעות זרות. אין ביטויי אבל של יהודי ארצות האסלם כביטוי האבל של יהודי ארצות הנצרות. יש הבדלים בין יהודים מארצות שונות מאותו חוג כנסיתי נוצרי או מוסלמי. למשל: לבוש שחור לאלמנה הם סממנים זרים נוצריים בעקר בארצות הבלקן. מריטת שערות ושריטת הפנים, זעקות רמות ויללות בכי מכאן והתנהגות קפואה חסרת ביטוי ורגש ואף בקשות "נא להמנע מביקור אכלים" מכאן. המנהגים היהודיים, אם לא מערבבים בהם סממנים זרים, חוכנם ומטרתם הם לטובת האכלים ולהקלת צערם האנושי.

וכך לגבי שמחות: זלילות ראוותניות, אולמות פאר ופגרים לעייפה, מנחים הכופים על הציבור מחיאות כפים בקצב ורעשנות. תזמורות מחרישות אוזניים בווליום מקסימלי ובזמרים צורחים במקום שמחה ספונטנית שבאה מאליה וריקודי עם ופולקלור והגשה רעננה פשוטה ומחאימה לאקלים ארצנו; זאת תוך ויתור על המשפחתי של השמחה. אלה באו לנו לאחרונה מארצות הראוה = השא - Shew ומשחיתים את השמחה היהודית המקורית.

כחזרנו מארצות הגולה הבאנו מאזורי העולם סגנון חמרי שהיה נהוג שם, אם מסיבות אקלים ואם מסיבות חמרי הגלם הסכיבתיים

הקיימים באזורי חבל שונים.

הלבוש: באזורים חמים לבשו תמיד שמלות מאוררות היטב ובאזורים הקרים מהודקות יותר וגלימות עליונות.

הרוכבים במסעי הצלב אלפי קילומטרים גזרו את השמלות ותפרו אותם בין רגליהם בגלל הנוחיות שחד והבריאות מאידך. כך נוצרו המכנסיים כלבוש גברים.

הצבע השחור בלבוש קולט חום ולכן הוא מצוי בארצות הקור. גם יושבי אהלים השתמשו בעורות גמלים ועזים כהים.

לעומתם בגדי הכהונה שלנו הם מרהיבים בצבעם: לכן, חכלת, ארגמן ושני, זהב וכסף הם הצבעים השולטים.

המעיל הקצר מול הקפטן הארוך, מגבעות שונות וצילינדר מול שטריימל מפרות שועלים ודובים. הפיס האדום מול תרבוש הפשטן המגולל סביב לראש, כל אלה אינם לבוש יהודי מסורתי, כי אם לבוש של יהודים שהתהדרו כעשירי הגויים סביבם בשבתות ובחגים.

"איצטלא דרבנן" שונה מאזור לאזור ואין הגיון בקבלת הלבוש המזרח אירופי כסמל לקיום התורה הארץ ישראלית שנחנה בסיני!!!

הכהנים מבין יהודי אתיופיה לבשו בשבת וכחג בגדי לובן, סמל יהודי מקורי ועתיק.

דיהוט ומגורים: הישיבה על מחצלת או שטיח באזורים החמים, לעומת הרמת הגוף מן הקרקע הקרה וישיבה על כסאות באירופה הם תוצאות האקלים השונה.

מאכלים יהודיים: הפרדה בין כשר לחלב, שחיטה כשרה ובעלי חיים מותרים או אסורים, יין לקידוש, שבעת המינים ועוד, הם מסימני השולחן היהודי בכל אחר ואחר. באזורים חמים מועדף כללית מזון מתובל וחרירף לגירוי לשתייה מרובה. באזורים קרים מועדף כללית מזון שמן ומתוק להוספת קלוריות לגוף. אין אלה סממנים יהודיים כמו שגם יש אינו משקה יהודי אלא של הגויים באזורים הקרים, או ערק באזורים אחרים.

בית הכנסת: הישיבה מסביב לבימה המרכזית בכתי כנסת בארצות האסלם לקוחה מארץ ישראל. הישיבה בשורות עם הפנים לכוון אחד, סגנון כנסייתי וסקוֹלהסי אירופאי הוא. מטרות ביה"כ כמו של המקדש הקדום הוא ושכנתי בחונכם ועל הבדל זה מן הנצרות שמרו בכל ארצותיהם, לא כנסתיה כי אם כנס יהודי ע"י יהודים.

ספרי תורה: עטיפת ספרי התורה במעיל כלבד, או באריזה מעץ, כסף ונחושת, קשורה בכניה קשה של ארונות קודש באירופה, העתק המונומנטליות הכנסייתית; מול בניה פשוטה ופשטנית בארצות האסלם בגלל חמרי גלם וחנאי סביבה אחרים אשר הצריכו הגנה על כל ספר תורה בנפרד.

תשמישי קדושה האמיתיים הם תורה, מזוזה, טלית וציצית ותפילין. נרות שבת וחנוכה הם משמן ופתיל צמר או פשתן. הנרות הלבנים הנהוגים כאילו נתנו מהר סיני, הם תוצרת אירופה, ששמן זית לא מצוי בה, אך שעווה כן. ההמצאה היא כנסייתית. כן כתר התורה הוא העתק של כתר קרל החמישי וקישוט ספרי התורה המקורי הוא רימונים ופעמונים כמו בבגדי הכהונה והנימוק בצידם. קופסאות לבשמים, קערות פסח, חנוכיות, פמוטי שבת, כל אלה מעוצבים עפ"י השפעה סביבתית מסוגים שונים. לא עיצובם השונה עקר, כי אם תוכנם.

המצבות באשכנז הועמדו בהשפעת העמדת צלב על קבריהם!

בעלי תפילה וחזנים: הללוים בבית המקדש שרו במקלות. תפילות
 עפ"י נוסח ספרד ממשיכות להיות בהכוננת בעל התפילה, אך על ידי
 הציבור כולו, ברובן. תפילת האשכנזים היחידנית המסולמלת, כאשר
 חזן מזמר לבד בתחילה ובסוף, לקוחה מדוגמאות זרות, כנסיות
 ואופירות. מנגינות "מסורתיות" וכלי נגינה הושפעו מן האזור.
 לדוגמא: בספרד, רומאנסות ספרדיות כתפילות מושרות.
 בארצות ערב, מנגינות וכלי מנגינה מזרחיים.
 כמערב אירופה, ליתורגיה דתית וחזנות לקוחה מאופרטות ואופרות.
 מקהלות כמו בכנסיות נוצריות.
 במזרח אירופה פרשים פולניים כשירה חסידית, מנגינות צועניות
 וכלי זמר שלהם בתחנות יהודיות.
 בארה"ב מוסיקה נשמה כושיית ופופ בשירת הרבי המרקד קרליבך.
תוארים: אדם מלומד נקרא אצלנו תלמיד-חכם, ללא תואר דוקטור או
פרופסור ובוזה אנו מדגישים שאין סיוע ללמידה.
סממנים זרים ניכרים בחטיפת שאריות חלה משולחן הרבי כאילו
 "קדושה" יש בשאריות אלה ונהדבר מזכיר "הלחם הקדוש" של האכזרית
 מבין הדתות שרדפו אותנו. חרמות לרוב וגידופים הדדיים אינם
 מסמני היהדות המקורית וכך לא הסתגרות כחצרות קנאיות אחת
 לעומת רעותה והילת קדושה "כאילו-אלוהית" על ראש רבי זה ואחר
 וכאילו מאצלו החלה היהדות הצרופה. בגלל דמות אנוש אחת כזו
 נרדפנו והורגנו כל היום, זה כאלפיים שנה. נגד הילה זו חינוכו
 חכמינו כמאות שלאחר לידת יהושע מנצרת והילה זו היא יצירת-לב
 של עובדי אלילים שקבלו את הנצרות. קבר משה הוסתר מאתנו במחכוך!
 אצל יהודי ארצות האסלם נשמר תואר "החכם". באשכנז הוא הפך
 לרב. אצל יהודי אתיופיה המושג "כהן" מתיחס לחכם העדה ולא לבן
 שבט לוי, אשר לא מצוי בתוכם מיום גלותם לארץ זו.
מאגיה ואמונות זרות שחדרו לתוכנו: מגלותנו מארצנו ישבנו בין
 עובדי אלילים למחצה ולרביע שקבלו עליהם דתות מונותאיסטיות
 כאסלם וכנצרות. החמסה הינה כנראה שריד אלילי קדום בארצות
 האסלם. פרסת הסוס היא שריד מאל-הסוסים "ווסנג" ההוני-מונגולי.
 יש מאחינו בני ישראל מארצות הבלקן שלא ישנו בשקט בבתיהם, אם
 לא הוסיפו שריד אלילי זה ליד המזוזה. המזוזה אינה מגרשת
 שדים ורוחות (אך יש יראים גם מאלה) ואינה מאגיה כי אם יש
במזוזה החוכן הבסיסי לאמונה היהודית ואותו יש לשנן
 "כשבחך בביחך ובלכתך כדרך ובשכבך ובקומך"!!
ספר התהילים הוא "שירת דוד המלך לא-ל עליון" ולא מאגיה לגירוש
 לילית וכוחות שחור-המחרים, כביכול, באל-עליון אחד ויחיד
 כאמונתנו. המשתמשים למטרות של אמונות הפלות באלה, חוטאים
 בעבודת אלילים, ממנה הושפעו. מקורם של כל אלה הוא בכבל, פרס,
 יוון, רומא והעמים הקדם נוצריים והקדם מוסלמיים. לחתול שחור
 אין לו כח לשנות השגחה עליונה, ודפיקות על עץ נגד עין הרע
 היא המצאת הנוצרים החדשים שהשתמשו בצלב העץ להשביעו נגד
 כוחות שחור בעודם עובדי אלילים למחצה.
שפות יהודיות או שפות של יהודים? כמרחב גלות בכל סגלו היהודים
 לעצמם את השפה הארמית, שהפכה לשפת התלמוד הבבלי. בארצות רומא
 הכיזנטית דברו היהודים רומניטית. בפרס דברו פרסית-יהודית,
 בארצות הטטארים טטית-יהודית, בארצות ערב ערבית - יהודית.

בספרד הפכה השפה הקסטיליאנית ללאדינו (לטינית) כאשר גורשו מספרד. באשכנז (לאורך הריינוס) דברו גרמנית. גולי מסעי הצלב למזרח אירופה הביאו תרבות שפתם לפולין ומאחר ורק היהודים דברו אותה שם, הפכה לשפת היהודים = Jüdisch - יידיש. אך עברית הייתה המיד שפת הקידושין, כרית המילה ויתר הכינוסים הקהילתיים-יהודיים בגלויות. כאשר לא קדשו בנישואין בנוסח העברי, נוצרה הבקיה של ספק, אם הקידושין חופסים לגבי ההלכה היהודית (קוצין ואחיופיה בלבד!). אמהרית = אמורית-ארמית?

שמות יהודיים והשפעות הסביבה: בן אברהם הפך לאברהמי, אברהמס, אברמוב, אברמוביץ, אברמיאן, אברס-פור, אברמס, אברמסון, די-אברס, אברמיצי. כדומה קרה לכל שמות אבות האומה. יוסף נהיה גם ליוספוס וליוסיפון, כמו ליוסל, יוזה וחוזר.

גנטיל ("הנחמדה" בצרפתית) הפכה לינטע ביידיש עם מושג מנוגד לנחמדה. סניור ("האדון" בספרדית) הפך לשניאור ומעיד על מוצא ספרדי של האשכנזים נושאי שם זה. נושא זה נרחב ביותר כמו שהוא מענין והנאתי דוגמאות מועטות לבד, לגירוי ההתענינות.

מנחים ומושגים זרים: התפיסה האירופאית כי עולם האיטלס שוכן במזרח, קנה אצלנו משכן קבע. ואנו מציינים את יהודי מרוקו, אלגיריה וחוניס כיהודי המזרח, על אף היותם רחוק במערב! במקום לכנות את היהודים בארצות חבל בשם "בני גלויות" שונות, אנו קוראים להם בני "עדות" שונות. והרי כולם בני עדת ישראל המה! וכי בן יהודי מצרפת או גרמניה לא מתחתן עם בת יהודי מפרס או מחימן? או ההיפך? וכל זה עפ"י נוסח יהודי סימי עזרא או חכמי ארץ ישראל מאוחרים יותר. יהודי מרוקו אינו בן עדות המזרח פעמיים, כי אינו ענה אחרת מאשר העדה היהודית, וארץ גלותו שוכנת במערב. מוזר היה לראות לפני דור אחד, כיצד יהודי מרוקו חשו זרות ואף עוינות ליהודי אלגיריה; יהודי הונגריה ליהודי רומניה, יהודי פרס ליהודי עירק, יהודי פולניה ליהודי רומניה וליהודי גרמניה וכל זאת מפני שגדלו בחוץ מדינות שהיו להם סכסוכי גבולות ושטח, אלה עם אלה. זה השפיע עד כדי התנגדות לחיתוך בין יהודים בני ארצות שכנות אך עוינות אלה את אלה, על אף היותם כולם בני עדת ישראל, עם ישראל.

לכן מזיק הוא היום בתוכנו שנכנה עולי ארצות כפולני, רומני, הונגרי, מרוקאי, פרסי, גרוזיני, תימני. למה לא נכנה כינויי אמת? יהודי מעולי גרוזיה, מעולי גרמניה וכו' וכו'! או יהודי מיוצאי חימן או מיוצאי ליטא! במקום בן העדה הפרסית נאמר בן קהילות פרס, בן קהילות שורקיה, בן קהילות צרפת וכו'. הרי החקהלנו בגלויותינו בכדי לעמוד על נפשנו היהודית (ראה מגילת אסתר!).

דתיים וחילוניים הם מושגים שנלקחו מפילוג הכנסיות הנוצריות באירופה ועוד יותר מן התפיסה הבולשביקית-אתיאיסטית. לא חמצא מושגים כאלה בהלכה ובפסיקה ואין להם מקום בתפיסה יהודית. אין ביהדות חילוניות! חיי אדם על כל צדדיו כולל המעשיים-הארציים, קדושה יש בהם, אם מכוונים את החיים למטרת המשך הקיום! מקדשים על היבן (המשכר) ומקדשים את האשה והנה יצרנו את הקדושה בחוץ חיינו הארציים. מברכים את בורא-הכל גם על פונקציות ביולוגיות של סיהור הגוף מפסולת חילוף החמרים. רק בעולם הנוצרי נוצרה הפרדה בין קדושה לבין חיים פיסיים. כומר חייב

להחנזר מהמשך קיום הדורות וקיום חיי אישות בכדי להיות מעל לעם, כביכול קדוש. ביהדות גזירות מכל סוג חטא הוא רוב וחכם, נשואים מהם כדת וכדין! זו אמיתות האמונה היהודית. לכן אין היהדות דת (רלוגיה בלעז) כנצרות, כאסלם, כי אם אורח חיים ותפיסת חיים מקיפה. בעל "מורה נבוכים" הרמב"ם, הציג בחייו את הדוגמה היהודית השלמה.

אורטודוקסים, קונסרבטיבים ורפורמים הם מושגים פנים-נוצריים פנימה ייחודי ארצות האסלם לא שמעו על הבדלים כאלה, אלא כבואם ארצה. יהודי אשכנז סגלו לעצמם העתק פנים-נוצרי זה והביאו פילוג נוצרי לארץ ישראל! מחמיה ממש.

ספרדים ואשכנזים: נבדיקה רצינית תוכיח שזהו ענין של נוסחי תפילה ומנהגים בלבד ומי שחושב שזה ענין של דם או גזע, הושפע מתורת הגזענות הנאצית י"ש.

הספירה הנוצרית והלוח הגריגוריאני: יהודי תימן, פרס ויתר ארצות האסלם לא הכירו את אלה. גם בכתיבי היהודים המפורסמים (רמב"ם, רשי וכד') מנו את השנים והחודשים עפ"י הספירה העברית והלוח העברי. לוח זה מיסודות התפיסה היהודית עם חגים מרכזיים בזמן ובחוכן. הלוח הינו הכניית מתימטית-אסטרונומית-גאונית ואין לנו להתביש בו כלל. לכן למה כותבים כי גדול משוררי תימן ר' שלום שבזי חי במאה ה-17? של מי ועל פי מה מאה זו? כמובן עפ"י לידת ישו וכי כבר החלטנו לראות בלידת ישו ובנצרות את ראשית הוייתנו וספירתנו? ר' שלום שבזי חי בשנים ה'שע"ה עד ה'ת"ס, ז.א. 5375 עד 5460 לספירה העברית ויש לכחוב ה'תשמ"ה= 5745 ולא חשמ"ה 745 בלבד. זו הקטנה-קומה עצמית שהיתה נהוגה בארצות אשכנז מחשש קנאתם של הנוצרים!! החדשים ינואר ופברואר היו חודשים אזרחיים בארצות הנוצרות, אך לא בארץ ישראל של היהודים, כאן הם חודשים על פי הלוח הנוצרי בפרוש.

מוסקנות: עלינו לעמוד על הגרעין ההשקפתי היהודי אשר איחד ומאחד אותנו דרך כל הדורות ומעבר לכל הגבולות הגיאוגרפיים. הגרעין הזה מאפשר לכל יהודי להתחתן עם כל יהודיה ללא הבדל באיזו גלות חיו ואף סבלו אבותיהם. גרעין זה יאפשר, אם יתמקדו אליו, לחנך דורות חדשים, אשר יהיו קשורים שכלית ורגשית למורשת אבות נקיה מגיבוכי זרות. עלינו להבליט גרעין מרכזי זה בחשיבה שלנו, כדיבור שלנו בפסיכולוגיה האישית והכלל-לאומית שלנו. עלינו להעמיד את ההבדלים החיצוניים והסגנונות שנוצרו בגלויות בפרופורציה הנכונה שלהם, לקחת את הטוב והחיובי ולהטמיע אותו ביהדותנו, אך את הזר והחפלי יש להשיל מעלינו. אם נתמקד באוצר ההשקפתי והרוחני האדיר של עמנו ומורשתנו, יש לנו מה להנחיל לבנינו אחרינו. מורשתנו היא "שלמות" המקיפה חיים ארציים ומעשיים, רוחניים ולאומיים כחבילה אחת, לא נתנת להפרדה לחלקים מועדפים או חשובים יותר או פחות חשובים. חזרה בתשובה אמיתית יכולה להיות רק שלמה: אל תורה עם מלאכה, עם מדע ויצירה תוך דרך ארץ, עפ"י היהדות המקורית שלא צומצמה עקב השפעות זרות.

השפעת תרבויות זרות על תרבות ישראל כגורם לפילוג בעם מאת

יוסף בן-כרית

ד"ר אברהם אליצור - לתרבות העברית נדבק הרבה מאד מהתפל, - אנו רוצים לחזור לגרעיניות שבנו, לעיקרי-ישראל, לאפייניות היהודית. אם רוצים אנו לדון על העם היהודי בכלל, נעשה טוב אם נשווה את העם לפרט. כשאנו מדברים על פרט - זה מוחשי יותר. לאדם היחיד יש גוף ונפש. לגוף יש אברים שונים ולנפש יש מרכזים שונים. אוחז הדבר גם בעם: בעם יש גוף - זה אנשים; לכל האנשים בני אותו עם יש נפש. בנפש העם יש מרכזים שונים: מהם נמוכים, כמו בטחון, כלכלה - הוא מוכרח לדאוג להם, אחרת אין לו קיום. אבל לעם יש גם מרכז יותר גבוה - המרכז הרוחני. הרוחניות בעם היא נשמת-העם - החלק העליון בעם. רוח העם היא אחת, אם זה באסיופיה, כארס-נהרים שממש מוצאנו, או אם זה באירופה המערבית - זה אותו עם. התחלנו מאברהם אבינו, שהוא האב הראשון, אבי האומה. הוא יצר את האומה לפני שהיתה לה ארץ. הוא בא מארס-נהרים, ירד לחרן, אחר-כך בא לישראל והיה גר בכנען, הוא צריך היה לקנות ארץ-קבר, הוא היה בלי ארץ. אבות האומה התחילו קיומם בלי ארץ, בלי חומרות. במה התחילו? - ברוחניות. לכן, אנחנו עם-הרוח. בהור עם הרוח, עם השכל - הרוחניות של העם היא החשובה ביותר, והיא שמאחדת אותנו. ואם נזכור זאת, נוכל להתגבר על כל הפלגנות שבין דתיים וחילוניים בין עדות למיניהן ונוכל להיות באמת עם יפה, כמו שאומר הפתגם: "עם יפה, עם אחד".

יעקב יוזליט - אמנם יש לנו הרבה ללמוד מאמריקה, אך עלינו לזכור כי אנו עם אחד ואין לחלק את עצמנו לאשכנזים ולספרדים ועוד. באמריקה משתדלים "מהרוב ליצור את האחד" - עם אמריקאי אחד. גם אצלנו אנו צריכים להשתדל מכל העדות שבאו הנה ליצור עם מגובש אחד סופר חימני סיפר בהרצאתו כי בתימן היה שבט שקיבלו את הדת היהודי שאלו אותו מדוע זה לא ידוע בהיסטוריה, אז הוא אמר: "מפני שהקומו ניקציה בימים האלה לא היחה משוכללת כמו בימינו, לכן הדבר הזה לא התפרסם. לכן, היו, ואולי גם בימינו יש שבטים יהודיים שאיננו יודעים עליהם.

בנוגע לשפת "יידיש" - הנשיא לשעבר היים ויצמן אמר: "עברית" היא לשון-הקודש ו"יידיש" היא לשון הקדושים".

ד"ר מרים רייטר-צדק - המרצה התעכב בעיקר על החפתחות העם היהודי בעבר והוכיח שמן התחלה ועד הסוף היה זה עם אחד, למרות כל השינויים שחלו בחלקיו השונים בארצות שונות.

השפעת תרבויות זרות קיימת בארץ, ועוד יותר בתפוצות. החיקוי לתרבויות זרות צריך להיות מעובד לפי רוח העם, ולא - הדפך הוא להתבוללות ולניחוק מהעם. אך כדי להשליט בחיינו תרבות עברית ולהגן עליה מפני התבוללות, יש צורך במאבק רוחני מאומץ. עלינו לא להסתגר מכל השפעה תרבותית מן החוץ, אלא לדאוג למיזוג בין החיקוי ובין היצירה הלאומית הרוחנית. ללא מיזוג כזה תשוש זהותנו הלאומית, וכדי שזה לא יקרה, דרושה ערנות לאומית יוצרת.

צריך לקחה בחשבון, כי כל העמים מחוסנים יותר כנגד השפעה זרה מאשר העם היהודי. בדרך כלל, לפי הפסיכולוגיה, קיים חוק של *Homoostasis* (הנטייה ליציבות של הזהות הלאומית, למרות שחלים בחיי העם שינויים במשך ההיסטוריה שלו). אך החוק הזה איננו פועל על העם היהודי כאוחה מידה שהוא פועל על עמים אחרים החיים במצב טבעי, - כל עם בארץ שלו. עמנו במשך דורות היה ועדיין מפורז הוא בין הגויים. גם לאחר שחזר לארצו, נתון הוא ללחצים מבחוץ ולהשפעת קיבוץ גלויות, שכל אחת מהן הביאה את התרבות והמנהגים מהארץ שממנה הגיעה. על-ידי כך קיבלנו בארץ בליל-חרבו-יזח, ולמיזוג גלויות עוד לא הגענו.

על העם היהודי להפעיל מאמץ מיוחד, כדי לשמור על החוק של "הומואוסטזיס", כלומר - על יציבות מהות חיינו הלאומיים, למרות שפע השפעות זרות והזעזועים בעצם קיומו הרוחני והתרבותי של מורשת-ישראל.

חוק מפגיעה כסוהר המסורת היהודית ותרבותה על-ידי סיגים זרים שבקו בה, כמו למשל: קישוט עץ אשוח באמריקה על-ידי סמלים נוצ-ריים וגם על-ידי חנוכיות יהודיות, וכדומה, נפוצה בעמנו גם בורות גמורה בידיעת חרבות-ישראל. לדוגמא, קראתי ב"מעריב" (1.3.85, ע' 22) כי בבריטניה משפחות יהודיות רבות אינן קוראות ספרים יהודיים, ואין להם כל מושג על תרבות ישראל, - כך למשל, הם לא ידעו על קיומו של "תלמוד", ואך במקרה, דרך גוי נודע להם עליו, כאשר הוא, כמדינאי בבית הנבחרים, נשא נאום בפרלמנט בדבר "חוק נגד ניסויים בעוברים" והביא מהתלמוד עיקרון הממחיש את מהותה של הצעת החוק: "גדול כבוד הבריאוח". הוא פירש זאת כך: "כמקרה של ספק וקושי של החנגרות סמכיות או ניגוד אינטרסים, כבודו של אדם יהיה הפוסק האחרון", (מצוטט מהעתון).

יש בבריטניה וגם בארצות אחרות סופרים יהודים שאינם כותבים בנושאים יהודיים. באופן כזה העם היהודי ברובו מנותק מהיהדות. לבני עמנו שאינם יודעים על יהדות, אפשר עוד להקנות להם יהדות; אך אלה ששיבשו את היהדות, על-ידי שהכניסו בה אלמנטים זרים לא-יהודיים, קשה להחזירם למקורות-האמת של ערכי-ישראל שהורים. כמובן, כשאינן תרבות עברית רצופה, צרופה ואחידה, לא תיחנך אחדות בעם, כפי שביטא זאת המרצה.

ד"ר אלכסנדר רוזנפלד - אני מברך את המרצה על המגמה החינוכית בהרצאתו. הרצאה הזאת חשובה מאד למוסד שלנו "חקר עמנו", השואף לדגול בליברליות ומהותיות; ובהרצאה הזאת הודגש שההבדלים בלבוש, בשפה ועוד אינם העיקר, אלא מה שחשוב היא המנטליות המשותפת של עם ישראל "עם עולם". וכן, בהרצאתו ניתן כיסוי למושג "עם עולם" שהוא למעלה מכל ההבדלים החיצוניים. על "עם העולם" השפיעו לא אקלים ולא השפעות שונות, אלא האידיאולוגיה של היהדות. בחור דוגמא, הייתי רוצה רק לציין את היחס היהודי לגרים. המושג הזה "גרים" אצלנו הרי הוא מקבל משמעות ליברלית של יחס של האהבה: "ואהבת את הגר". יחס זה לגרים מעיד על ליברליות יהודית. המרצה הדגיש זאת בהרצאתו.

ד"ר דב סגל - אנו נוהגים להחמק ולראות מה מביאה לנו כל הרצאה כמכון, ומה מביא לנו המכון "חקר עמנו" עצמו. אני חושב שהרצאה הביא מסר חשוב ביותר שמאחד אותנו ויוצר איחוד בעם, באשר מבוסס הוא על המדיניות החינוכית האנושית. ומה, שלכאורה, לפי דבריו מפריד בינינו הוא הפולקלור של הגלויות השונות. אך אם נעמיק ונחפש היטב את המאחד את הגלויות השונות, נראה שבסופו של דבר, אנחנו עם אחד, בעל הורה ועתיד משותף, - וזה, אני חושב המסר החשוב ביותר שאנו מוצאים בהרצאתו המעניינת והמקילה עלינו לתפוס את משמעות הדברים האמורים בהרצאתו.

רמי שיר - ראינו ושמענו כאן על כל מיני פילוגים, או גרעינים של פילוגים שפגעו בנו ובתרכותנו מאז ומתמיד. אך בהרצאה לא הוזכר דבר על המצב המתרחש אצלנו כיום בחברה. אני מנסה להזכר בבחירות הפורמליות, על פליטת-פה המפורסמת על "השחשחים" של המפלגות המתנגדות ביניהן. יותר מכל, אני מסתכל על מה שמתרחש בארץ מבחינה דתית, על הפערים ההולכים וגדלים בעם. אני מתכוון על חברי ועל המתרחש ביניהם ואני נחל בוויכוחים שביניהם על נושאים שונים בחיינו. ואני רואה שהנוצר מהגבר על הפערים האלה בטבעיות ושואפים לאחדות ולא לפילוג. יתרה מזאת, אני מוכן לקבל את דבריו של המרצה על השפעות זרות על עמנו בעבר, אך לא דובר בהרצאתו על השפעות הזרות על עמנו כהווה, בעניין הפילוג הממשי שנוצר בארץ. נתכווננו על 2 התרכויות הגדולות, אשר מהן אנו שואפים את תרכותנו אנו: אירופה ואמריקה. תרכויות האלו מדכיקות איתנו בתוכנן ובכמותן בדרכים שונות ישירות ועקיבות: אנו קוראים חרגומים של סיפורת אירופית ומקשיבים למוסיקה אמריקאית בסלוויזיה. אנו רואים את ההפגנות של "שוחרי-השלום", כשאינן להם לכך בסיס, ואנו מושפעים מהם. מושפעים עד כדי כך, שמי שלא מסכים אתם, רואה את עצמו כספשי. אנו מקבלים הכל באופן סתיגמתי, ללא גישה אינטלקטואלית - וזה מה שגורם לפילוג, פילוג נוראי, היוצר פסיכוזה בעם. אני לא אינטלקטואל, אך אני מאמין ששיכנועים פוליטיים לא עושים באמצעות שמו-גנאי, אשר גורמים לא מעט ליצירת פילוג; ובהשפעת תרכויות זרות בימינו אנו מאבדים את זהותנו היהודית.

ס י כ ו ם מאת המרצה יוסף בן-ברית

לרמי עלי להשיב שאני בהרצאתי, במשך שעה אחת, פשוט לא הספקתי להגיע למצב שבימינו. בסקירה היסטורית שנחתה, השתדלתי להראות שבעצם חינוך שקיבלנו לא לימד אותנו על תפוצות ישראל, הוא לימד אותנו אך בכיוון אחד, ועדיין בהיסטוריה שלנו יש הרבה מאד פרשיות מעניינות ביותר, מרעישות לב, והן לא מוזכרות בספרי ההיסטוריה שלנו ואינן קיימות בספרות העברית. בעניין האחרון שרמי דיבר על השפעת אירופה, אמריקה - על כך כבר לא הספקתי לדבר. רציתי לדבר על שמחה ועל אבל - אין כיחס אליהם הושפענו מהסביבה, בזמן שיש לנו מנהגים בסיסיים שלנו, פסיכולוגיים מבחינה יהודית ומעניינים ביותר. אם אנו חופסים את הגרעין היהודי ורוחים את דברים חיצוניים הבאים ממערב וממזרח, שהם שונים ומשונים משלנו, -הרי גישה זו מקרבת אותנו לאחדות העם.

יש עמים שאינם מעיזים לבכות, אינם מעיזים לצעוק, אינם מעיזים להוציא מן הנפש את הכאב הגדול, לא בצריחות ולא בסערות-רוח. ביהדות יש בסיס מאד איתן איך בעצם אנו צריכים לנהוג כאנחות - לא בשתיקה, אלא דוקא בצעקה. מכיון שדובר כאן על אמריקניזציה, גם לי יש נגד אמריקניזציה. כיהודי, איני רוצה לראות את עצמי מעתיק, או מחקה את הזרים. כבעל-שמחה, רוצה אני לשמוח את השמחות היהודיות; וכאשר תשמיעים תזמורת זרה, היא אינה מניחה לי לנהל את השמחה שלי כמו שאני הייתי רוצה להביע ולהשמיע, - היא משתיקה אותי. היא לוקחת "שאלו" ומגישה לי את "השאלו" האמריקאי הזה, שהוא מבוזר. לואכוננו, רוב היהודים הולכים לקראת "שאלו" זה, ובכך הם מקפחים את שמחתם האמיתית ואת שמחתם של אלה שבאים לשמוח אתם; הם מכניסים אותם למין מצב כזה שהוא בלתי-אפשרי ממש נוראי - וכולם נחמדים כפייס. ואני מסכים שעלינו להפיש היטב את השמחה הספציפית שלנו, - אולי נמצא אותה בשמחות של יהודי הגלות שהן ספונטניות, משפחתיות, שבשביל כך בעצם הן נוצרו.

רשימת ההרצאות בשנת תשמ"ה

1. זיקת עמנו לארץ ישראל ושוורשיה. ד"ר אריה בן-יוסף
2. המהפכה בחולדות עם ישראל - בעקבות ספרו האחרון של פרופ' אריה טרטקובר "עם ישראל ומהפכה" - במלאת שנתיים למותו. אלכסנדר מנור
3. התגבשות התודעה הלאומית של עם ישראל. ד"ר אברהם אופיר
4. משמעותה הפסיכולוגית של תקווה בחיי עמנו. ד"ר מרים רייטר-צוק
5. ציונות ויהדות כברה"מ הגאבכת על קיומה. הרב ד"ר מרדכי תנזין
6. השפעת תרבויות זרות על תרבות ישראל כגורם לפילוג העם. יוסף בן-נרית
7. מושג תרבות וציביליזציה בעמים וכישראל. ד"ר משה עתידיה
8. שואה וגבורה - היתכן לצרף את שני המושגים. ד"ר צמח צמרירון
9. חיפוש אחרי אלוקים בעולם ללא-אלוקים מבחינה יהודית. הרב ד"ר צבי עזריה
10. הנפש היהודית (על ווינינגר). ד"ר דב סגל
11. הרופא והחולה, מבחינה פסיכולוגית, במשנתו של הרמב"ם. ד"ר אברהם סוקניק
12. המרכז הרוחני בארץ-ישראל - הצלחתו, כשלונו, האמצעים לחיזוקו והסיכויים לעתיד. ד"ר גוסטב דרייפוס
13. מרכז רוחני באדם יהודי וכישראל. ד"ר אברהם אליצור
14. קשרי ישראל והתפוצות כימינו. ד"ר אלכסנדר רוזנפלד

יתכן כי יחולו שינויים קלים.

ישראל כהן

רח' רייניק 54
תל-אביב 64587

28.2.85

המחלוקה

הנהלת המועצה לביטחון ולבריאות (1, 2) וק"מ
משרד הבריאות, רמת השרון, תל-אביב, תל-אביב

המחלוקה

המחלוקה

המחלוקה

בא לידי ידע על מחלוקה זו

הספרים שיצאו לאור בשנת תשמ"ה ע"י חברי "המכון לחקר עמנו"

1. צמח צמרון / משה מנדלסון והאידיאולוגיה של ההשכלה - מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור - תשמ"ה.
מענינה גישתו המעמיקה של המחבר, המטיב לקשר בין חוליות היסוד-ריות הקשורות ביניהן והנובעות זו מזו, וע"י ככה נוחן הוא הארה שלמה על פעולתו ותפיסתו של משה מנדלסון. המחבר מתחיל מהתקופה שקדמה למנדלסון והשפיעה עליו: הגיטו, המפנה להשכלה ושורושיה; ומכאן עובר הוא למנדלסון עצמו: אישיותו, תפיסתו היהודית, יחסו לדת ולשיבת ציון. לאחר זאת עובר הוא להשפעתו של מנדלסון על התקופה שלאחריו, על חלמידיו ממשיכי דרכו - נפתלי הרץ וייזל, על המעבר מהשכלה לחי-בת - ציון והגשמת החזון. מכאן - לתקופה נוספת של אמאנסיפאציה ואריא-קציה נגדה בראי הביקורת - והרעיון הלאומי. בזה הטיב המחבר למסור המונה מקיפה מאד על פעולתו הרעיונית של מנדלסון, אשר הושפע מהתקופה שקדמה לו ואת השפעתו על התקופה שלאחריו.
2. גוטטב דרייפוס / מאמרים 1965 - 1984
הספר כולל 31 מאמרים בעברית ובאנגלית. נושאן של רוב העבודות בספר הוא נסיון להבנה מעמיקה יותר של הפנומן היהודי לאור תיאוריות של יונג. על כן רוב המאמרים באסופה זו עוסקים בבעיות הפסיכולוגיות של הפרט והעם היהודי. הנושא בעל המשמעות הרבה ביותר עבור המחבר בכל שנות עבודתו הוא ארכיטיפ, הקורבן כהבטו היהודי. מכאן שמאז על-הו ארצה היתה בראש מעייניו עבודתו כפסיכולוג עם ניצולי השואה.
3. צבי פורת-נורי / ספר השנה לקהילות ואירגונים יהודיים. תשמ"ה-1985.
ספר השנה סוקר ומגיש מחקרים וחומר אינפורמטיבי על הקהילות והאירגונים היהודיים בעולם, ומודפס בכרך אחד בעברית ובאנגלית. כל הזקוק לידע ולקשרים עם העולם היהודי, ימצא עזר רב בספר השנה לקהילות ואירגונים יהודיים. ספר השנה מהווה גורם מרכזי ומאחד של עם ישראל והקים גשר רוחני בין יהודי העולם. משתתפים בו אישים רמי-מעלה, המייצגים קשת מגוונת של השקפות ודיעות.

קורא נכבד
אנו מתכבדים להגיש את ההרצאה של
יוסף בן-ברית - (השנית השנה)
כל ההרצאות מודפסות בחוברות,
נא לשמור עליהן, על מנת לרכזן בחיק מיוחד
בסוף שנה חשמ"ה.
בברכה
המערכת



Lodge of B'nai B'rith
STUDY OF OUR PEOPLE
(Institute for the Study of the Psychology
of the Jewish People in Israel and Abroad)
In the name of
Prof. ARIEH TARTAKOVER
Founded in Tel-Aviv, in 1977
8, Meeleh Hazofim, Ramat-Gen.
Israel - 52483
Tel. 722752